

ENERGIE ZORG & WELZIJN
SMART CITIES WATER
SMART INDUSTRY
CIRCULAIRE ECONOMIE

Commissieplan 2019

Normcommissie 390 050 'Werkplek- en buitenluchtmetingen'

COMMISSIEPLAN 2019

NORM(SUB)COMMISSIE
390 050 'Werkplek en Buitenluchtmetingen'

DATUM
2019-03-27

1 Algemene gegevens

1.1 Commissie

390 050 'Werkplek en Buitenluchtmetingen'

1.2 Werkgebied

Normalisatie van meetmethoden op het gebied van werkplekatmosfeermetingen én binnen- en buitenluchtmetingen.

1.3 Belang

Ontwikkeling van genormaliseerde meetmethoden om de eisen die zijn vastgelegd in wet- en regelgeving objectief te kunnen meten.

De normcommissie brengt haar expertise Europees en mondiaal in bij CEN/TC137 'Assessment of Workplace exposure to chemical and biological agents', CEN/TC 264 'Air quality', CEN/TC 436 'Cabin air quality on commercial aircrafts', ISO/TC 146/SC 2 'Workplace Air', ISO/TC 146/SC 3 'Ambient Air', ISO/TC 146/SC 6 'Indoor Air Quality' en onderliggende werkgroepen.

1.3.1 Doelstelling

Het verzorgen van inbreng in Europese en internationale normalisatie en het opstellen van nationale normen (NEN, NVN, NPR en NTA) voor meetmethoden op het gebied van werkplekatmosfeermetingen en binnen- en buitenluchtmetingen. Aandachtspunt is de continuering van de sterke Nederlandse inbreng binnen CEN en het versterken van de inbreng binnen ISO door een breed samengestelde groep aan experts.

1.3.2 Motivatie

In de Europese wet- en regelgeving worden eisen vastgesteld aan de meetonzekerheid van meetmethoden. Dit kan resulteren in een complexe, kostbare meetmethode, wat consequenties heeft voor de uitvoerbaarheid van een norm. Het is wenselijk om hier tijdens het opstellen van de norm rekening mee te houden en richting aan te geven.

De vraag formuleren naar nationale normen en het inbrengen van expertise in het Europese en internationale normalisatieproces kan zowel door publiek- als privaatrechtelijke organen worden uitgevoerd.

NEN Milieu & Maatschappij

Postbus 5059
2600 GB Delft

Vlinderweg 6
2623 AX Delft

(015) 2 690 303

mm@nen.nl

www.nen.nl

Nederlands Normalisatie-instituut

DATUM
2019-03-27

PAGINA
3/24

1.3.3 Regelgeving

Voor Werkplek zijn o.a. de volgende richtlijnen en besluiten van belang:

Europees:

- Europese richtlijn betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en gezondheid van de werknemers op het werk (89/391/EG)
- Europese richtlijn betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers tegen risico's van chemische agentia op het werk (98/24/EG)
- EG-verordening Registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH, 2007)
- CLP-verordening Indeling, etikettering en verpakking van chemische stoffen en mengsels (Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures, CLP, 1272/2008/EG)

Nationaal:

- Arbowet 2007, Arbobesluit, Arboregeling, Arbobeleidsregels

Voor Binennlucht zijn o.a. de volgende richtlijnen en besluiten van belang:

Europees:

- Europese richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen (2010/31/EG)
- EG-verordening Registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH, 2007)

Nationaal:

- Verschillende wetten, richtlijnen en besluiten die het binnenmilieu moeten bevorderen, bijvoorbeeld het Bouwbesluit, de Tabakswet en de Warenwet
- Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid: verbeteren van het binnenmilieu in woningen, scholen en kindercentra

Voor Buitenlucht zijn o.a. de volgende richtlijnen en besluiten van belang:

Europees:

- Europese richtlijn betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (2008/50/EG, wordt herzien)
- Europese 4^e dochterrichtlijn luchtkwaliteit (2004/107/EC; grenswaarden voor Benzo[a]pyreen (B[a]P), arseen, cadmium, kwik, nikkel in de lucht en depositie)

Nationaal:

- Wet Milieubeheer (H 5.2 Luchtkwaliteitseisen) / Wabo
- Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL; wettelijk opgenomen in H5 van de Wet Milieubeheer)
- Activiteitenbesluit
- Besluit Niet in betekende mate bijdragen (NIBM, 2012)
- Besluit Gevoelige bestemmingen (2009)
- Regeling Projectsaldering luchtkwaliteit (2007)
- Regeling Beoordeling luchtkwaliteit (2007)

2 Commissiestructuur en relaties

2.1 Nationale structuur

Commissie	Naam
390	Beleidscommissie Milieu
390 030	Normcommissie Emissiemetingen en algemene aspecten
390 040	Normcommissie Geurmetingen
390 050	Normcommissie Werkplek- en buitenluchtmetingen
390 060	Normcommissie Asbest in lucht
390 070	Normcommissie Keramische vezels

Expertgroepen structuur voor werkplek- en buitenluchtmetingen:

Expertgroep	Naam
1 – Wbb*	Strategie van monsterneming en algemene aspecten van metingen
2 – Wbb	Meting van deeltjes
3 – Wbb	Meting van vezels
4 – Wbb	Meting van anorganische stoffen
5 – Wbb	Meting van organische stoffen
11 – Werkplek	Huidblootstelling
12 – Werkplek	Biologische agentia

*Wbb = werkplek-binnenlucht-buitenlucht

In Bijlage C staat een inhoudelijke toelichting op de expertgroepen.

2.2 Internationale relaties

Commissie	Naam	Binding
CEN/TC 137	Assessment of workplace exposure to chemical and biological agents	P
CEN/TC 264	Air quality	P
CEN/TC 436	Cabin air quality on commercial aircrafts	P
ISO/TC 146	Air quality	P
ISO/TC 146/SC 2	Workplace Atmosphere	P
ISO/TC 146/SC 3	Ambient Air	P
ISO/TC 146/SC 6	Indoor air	P

Toelichting.

Voor CEN commissies geldt dat de normcommissie advies en stemrecht heeft op de genoemde Europese ontwikkelingen.

Voor ISO commissies geldt dat er onderscheid wordt gemaakt tussen P-leden (participants) en O-leden (observers).

P-leden doen actief mee aan de ontwikkeling van normen en hebben stemplicht.

O-leden hebben toegang tot de documentenstroom en kunnen reageren, maar zij hebben geen stemplicht.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
5/24

3 Commissiesamenstelling en stakeholdercategorieën

Ledenbestand per 1-11-2018

Naam	Werkgever	Rol	Functie	Categorie	Segment
Dhr. M. Houtzager	TNO		Voorzitter		
Mw. C. van Hoek	NEN		Secretaris		
Mw. A. Baldan	VSL	Advisering	Lid	7	Wetenschap
Dhr. C. Boeckhout	NVvA	Advisering	Lid	3b	Werknemersvereniging
Dhr. E. van der Gaag	DCMR	Metingen/toezicht	Lid	1a, 7, 8	Gemeenten
Dhr. W. Fransman / Mw. S. Spaan	TNO	Onderzoeksinstituut	Lid	7	Wetenschap
Mw. N. van Kerkhof	Buro Blauw	Adviesbureau	Lid	3a, 4a	Consultancy, MKB
Dhr. D. de Jonge	GGD A'dam	Metingen/toezicht	Lid	1a, 4a, 9	Gemeenten
Dhr. H. Luijsterburg	Ravebo B.V.	Leverancier meetapparatuur	Lid	4a	MKB
Dhr. A. Frumau	ECN → wordt TNO per april	Onderzoeksinstituut	Lid	7	Wetenschap
Mw. I. Pensis	Sibelco	Industrie: metingen	Lid	1a, 2a	Grootbedrijf
Mw. M. Koppelaar	RPS Analyse B.V.	Adviesbureau	Lid	3a, 4a	Consultancy
Dhr. M. Rijkema	Synspec	Leverancier meetapparatuur	Lid	4a	MKB
Dhr. G. Stefess	RIVM	Onderzoeksinstituut	Lid	7	Wetenschap

Ontbrekende belangrijke stakeholdercategorieën

Stakeholdercategorie	Reden van niet-deelname

Review belanghebbenden

In de stakeholdersanalyse ligt de focus op een juiste en volledige samenstelling van de normcommissie Werkplek- en buitenluchtmetingen. Voor een effectieve uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden van de normcommissie (zie bijlage A) is het van belang dat zo mogelijk *alle* (vertegenwoordigers van) belanghebbende partijen rond de tafel zitten en invloed uitoefenen op de ontwikkeling van nationale en internationale normen en /of actief bijdragen aan de Europese en mondiale normalisatietrajecten.

Laatste review belanghebbende partijen in de normcommissie: **2017**

Eerstvolgende review belanghebbende partijen in de normcommissie: **2021**

DATUM
2019-03-27

PAGINA
6/24

Verklaring van de stakeholdercategorieën

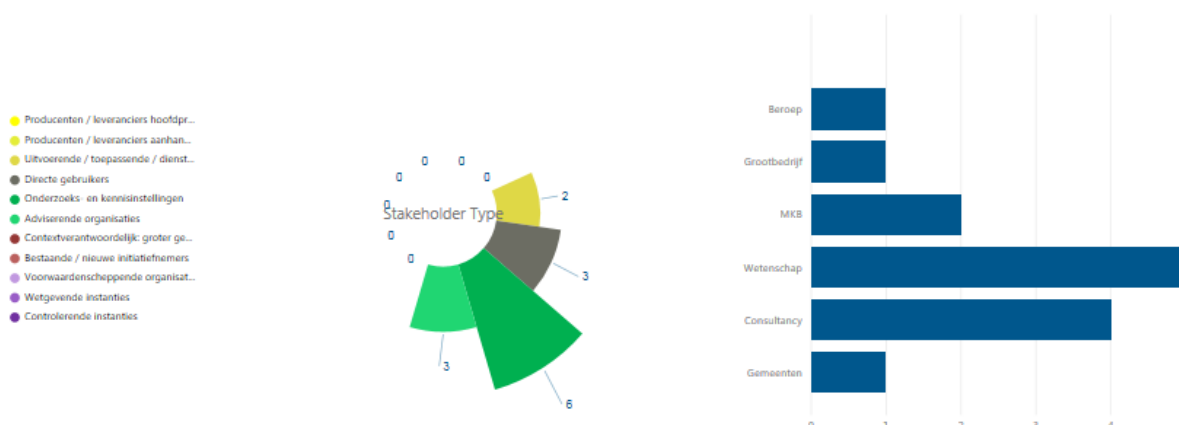
	Stakeholders	Omschrijving
1a	Directe gebruikers	Eindgebruiker van dienst, proces of product.
1b	Brancheorganisaties directe gebruikers	Als groep, in de vorm van belangenorganisaties.
2a	Voorwaarde scheppende organisaties/opdrachtgevers	Organisaties die de voorwaarden bepalen waaraan het product of dienst moet voldoen. Bijv. opdrachtgevers. Wetmatige voorwaarden worden door wetgevende instanties bepaald (zie onder 9).
2b	Brancheorganisaties van voorwaarde scheppende partijen	
3a	Adviserende organisaties	Organisaties die andere belanghebbenden inhoudelijk kunnen adviseren (bijv. ingenieursbureaus, adviesbureaus, consultancy).
3b	Brancheorganisaties van adviserende partijen	
4a	Uitvoerende/toepassende/dienstverlenende organisaties	Productnormalisatie: organisaties die het product gebruiken/toepassen in hun dienstverlening naar de eindgebruiker toe (bijv. aannemer, installateur). Dienstennormalisatie: organisaties die een proces of dienst verlenen aan de eindgebruiker (bijv. schuldhulpverlener).
4b	Brancheorganisaties van uitvoerende/dienstverlenende/toepassende partijen	
5a	Producenten/leveranciers van hoofdproduct	Bij productnormalisatie is dit de hoofdproducent/hoofdleverancier. Bij dienstennormalisatie wordt deze categorie niet gebruikt. De rol van 'producent/leverancier' wordt vervuld door de uitvoerende, dienstverlenende organisatie.
5b	Brancheorganisaties van producenten/leveranciers van hoofdproduct	
6a	Producenten/leveranciers van aanhangende producten en diensten	Bij productnormalisatie betreft dit producenten/leveranciers van producten die als grondstof, halffabricaat of rest-/afvalstof in de productketen voorkomen. Bij dienstennormalisatie betreft het de aanbieders van aanvullende diensten.
6b	Brancheorganisaties van producenten/leveranciers van aanhangende producten en diensten	
7	Onderzoek- en kennisinstellingen	Instellingen die zonder direct commercieel belang kennisleverancier zijn of onderzoek verrichten. Bijv. onderwijsinstellingen, laboratoria, onderzoeksinstituten.
8	Controlerende instanties	Bijv. inspectiediensten, certificeringinstellingen.
9	Wetgevende instanties	Overheden.
10	Bestaande/nieuwe initiatiefnemers	Partijen die alternatieve initiatieven ondernemen vergelijkbaar met NEN (normen, certificatieschema's, richtlijnen etc.).
11	Contextbepalers groter geheel	Organisaties (bijv. stichtingen, platforms) die op generieke wijze betrokken zijn.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
7/24

Visualisatie stakeholderparticipatie

In het onderstaande figuur is visueel de mate van deelname van de verschillende stakeholder categorieën weergegeven.

4 Publicaties

4.1 Nationaal

Een lijst met de gepubliceerde normen die onder beheer van deze commissie vallen, is op verzoek bij NEN verkrijgbaar.

4.2 Europees

De lijst met gepubliceerde normen vanuit CEN/TC 137 'Assessment of workplace exposure to chemical and biological agents' vindt u [hier](#). Normen in ontwikkeling vindt u [hier](#).

De lijst met gepubliceerde normen vanuit CEN/TC 264 'Air quality' vindt u [hier](#). Normen in ontwikkeling vindt u [hier](#).

4.3 Internationaal

De lijst met gepubliceerde normen vanuit ISO/TC 146/SC 2 'Workplace atmospheres' vindt u [hier](#). Normen in ontwikkeling vindt u [hier](#).

De lijst met gepubliceerde normen vanuit ISO/TC 146/SC 3 'Ambient atmospheres' vindt u [hier](#). Normen in ontwikkeling vindt u [hier](#).

De lijst met gepubliceerde normen vanuit ISO/TC 146/SC 6 'Indoor air' vindt u [hier](#). Normen in ontwikkeling vindt u [hier](#).

5 Ambitie, doelstellingen en diensten - Het Serviceprofiel

Jaarlijks wordt een klanttevredenheidsonderzoek gehouden onder de normcommissieleden van NEN. Hieruit blijkt dat NEN meer duidelijkheid moet geven over de toegevoegde waarde. Dit doen we door middel van het Serviceprofiel.

In het Serviceprofiel wordt de dienstverlening van NEN aan de normcommissie vastgelegd. Het maakt de behoefte van de normcommissie inzichtelijk, waardoor NEN zijn toegevoegde waarde voor de normcommissie kan optimaliseren. Mensen en middelen kunnen zo effectief en efficiënt mogelijk worden ingezet.

Waar bestaat het Serviceprofiel uit?

Het Serviceprofiel is een afspraak op het niveau van de normcommissie. Het gaat om de toegevoegde waarde van de dienstverlening van NEN voor normcommissies. Individuele afspraken met commissieleden worden hierin niet meegenomen.

Het profiel bestaat uit vier aspecten:

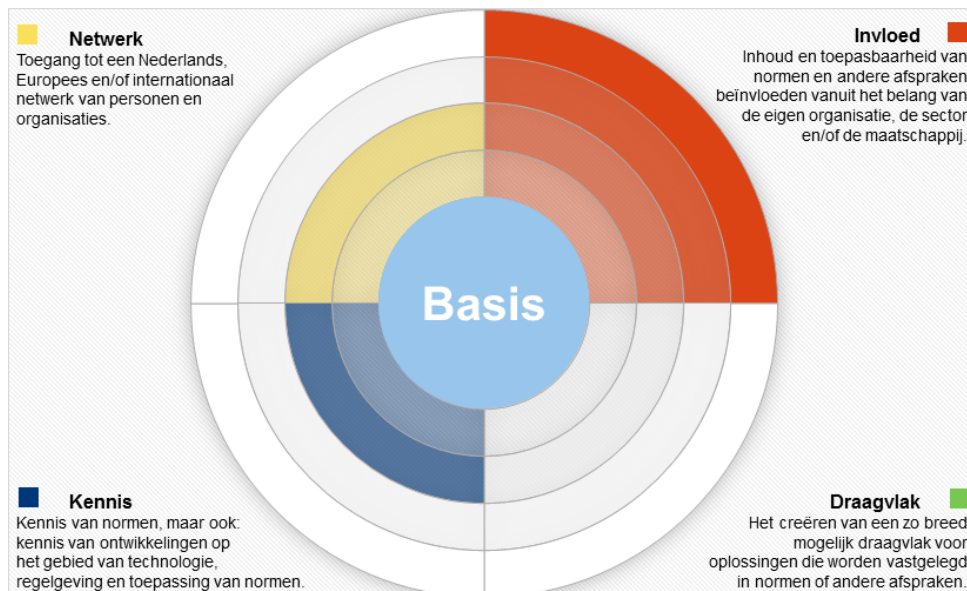
- **Invloed:** inhoud en toepasbaarheid van normen en andere afspraken beïnvloeden vanuit het belang van de eigen organisatie, de sector en/of de maatschappij.
- **Draagvlak:** het creëren van een zo breed mogelijk draagvlak voor oplossingen die worden vastgelegd in normen of andere afspraken.
- **Netwerk:** toegang tot een Nederlands, Europees en/of internationaal netwerk van personen en organisaties.
- **Kennis:** kennis van normen, maar ook kennis van ontwikkelingen op het gebied van technologie, regelgeving en toepassing van normen.

Onder ieder aspect zijn verschillende diensten van NEN gecategoriseerd. Ieder aspect is opgedeeld in een basis serviceniveau en in aanvullende niveaus. Aan iedere normcommissie wordt ten minste het basis dienstverleningsniveau geleverd. Het is aan de commissieleden om te bespreken of zij behoefte hebben aan aanvullende dienstverlening.

Door de grafische weergave van het Serviceprofiel wordt het belang van de vier aspecten voor de normcommissie inzichtelijk. NEN kan hierin overleg met de normcommissie zijn dienstverlening op aanpassen.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
9/24

Netwerk : niveau 2
Invloed : niveau 3
Kennis : niveau 2
Draagvlak : niveau 1 (=basisniveau)
Voor toelichting van de niveaus, zie Bijlage D.

6 Werkprogramma, doelstellingen en geplande activiteiten

6.1 Focus 2019

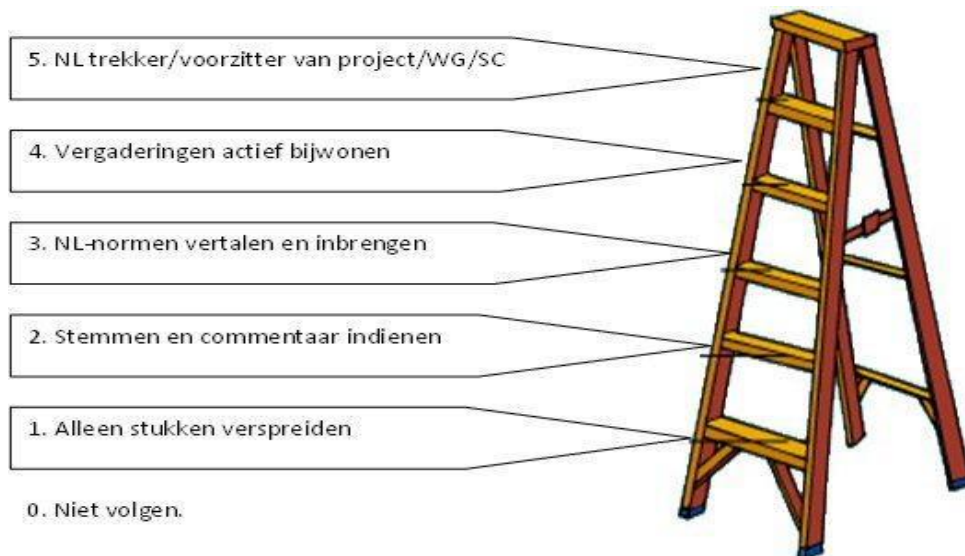
De doelstelling voor 2019 is de continuering van de sterke Nederlandse inbreng in de Europese normalisatie bij CEN en het versterken van de inbreng in mondiale normalisatie bij ISO door een breed samengestelde groep aan experts.

Nederlandse inbreng

De inbreng in mondiale en Europese normalisatie vindt plaats volgens de zogenaamde participatieladder.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
10/24

Binnen CEN/TC 137 'Assessment of workplace exposure to chemical and biological agents', voert Nederland het voorzitterschap en secretariaat van de werkgroep 'Particulate matter' (fijn stof op de werkplek). Op het gebied van buitenluchtmetingen voert Nederland binnen CEN/TC 264 'Air quality' het voorzitterschap en/of secretariaat van 4 werkgroepen, resp. de werkgroep 'Diffusive samplers', 'VOCs, SO₂, NO₂, O₃ and CO in ambient air', 'Particulate Matter (PM_{10/2,5})', 'Air quality sensors'. Verder zijn diverse experts actief binnen CEN- en ISO- werkgroepen op het gebied van binnenlucht-, buitenlucht- en werkplekmetingen.

Mandaatwerkzaamheden

In de periode 2012-2018 zijn in het kader van het mandaat M/461 'Nanotechnologies' in totaal 9 normen ontwikkeld op het gebied van (huid)blootstelling aan nanodeeltjes op de werkplek. Het mandaat zal in 2019 worden gecontinueerd met de ontwikkeling van een aantal nieuwe normen voor NOAA op de werkplek.

In het 'EU work programme for European standardisation for 2018' is een actie opgenomen voor de ontwikkeling van een norm voor sensoren: 'Development of a standard for the local and regional monitoring of air quality with mobile and portable monitoring devices that meet the data quality objectives in the Ambient Air Quality Directives'. Voor de ontwikkeling van deze norm zal een mandaat worden opgesteld (zie verder onder sensoren).

DATUM
2019-03-27

PAGINA
11/24

Sensoren

Voor de toepassing van goedkope sensoren in een meetnet is het van belang om te weten hoe nauwkeurig deze sensoren in de praktijk zijn. In Europees verband is daarom besloten om een geharmoniseerd protocol te ontwikkelen met prestatiekenmerken van sensoren. Met dit protocol wordt een breed draagvlak gevormd voor de toepassing van sensoren en kunnen gegevens binnen Europa worden uitgewisseld en vergeleken. Dit protocol kan worden gebruikt voor de inzet van sensoren voor het indicatief meten van gassen en stoffen die vallen onder de Europese Richtlijn voor luchtkwaliteit (2008/50/EC), zoals NO₂ en fijn stof.

Het sensorenprotocol wordt ontwikkeld binnen CEN/TC 264/WG 42 'Air quality sensors'. NEN voert het secretariaat van deze werkgroep. Vanuit Nederland nemen experts vanuit TNO, RIVM en VSL deel aan deze werkgroep.

Vanwege de grote onderlinge verschillen tussen de sensoren, heeft de werkgroep besloten om 2 aparte Technical Specifications (CEN/TS) te ontwikkelen, één voor gas sensoren en één voor fijnstof sensoren. *Air quality – Performance evaluation of air quality sensors -*

Part 1: Gaseous pollutants in ambient air

Part 2: Particulate matter in ambient air

Voor de validatie van de sensoren wordt een projectvoorstel opgesteld in het kader van het verwachte mandaat voor de ontwikkeling van een norm voor 'air quality sensors'.

6.2 Meerjarenfocus

Wet- en regelgeving en samenwerking CEN-ISO

De Europese wet- en regelgeving vormt de basis voor het werk van de normcommissie Werkplek- en buitenluchtmetingen, zoals de Europese richtlijnen luchtkwaliteit voor buitenluchtmetingen, en de richtlijnen arbeidsveiligheid en chemische agentia voor werkplekmetingen. Daarnaast is de samenwerking tussen CEN en ISO van belang. Voornamelijk op het gebied van binnenluchtmetingen, de ISO 16000-serie 'Indoor air', worden veel EN-ISO normen ontwikkeld.

Als belangrijke onderwerpen worden geïdentificeerd:

(Samenstelling) fijn stof in buitenlucht en op de werkplek

In het kader van mandaat M/503 'Ambient Air quality' zijn in 2017 drie normen voor fijnstof in buitenlucht gepubliceerd:

- NEN-EN 16450 *Requirements for automated continuous measurements for the determination of the concentration of particulate matter*
- NEN-EN 16913 *Standard method for the measurement of anions/cations as deposited on filters*
- NEN-EN 16909 *Standard method for the measurement of EC/OC deposited on filters*

In navolging van het mandaat worden nu de volgende normen ontwikkeld:

- CEN/TR/TS *Measurement of elemental carbon (EC) and organic carbon (OC) in PM10 and PMcoarse*
- CEN/TR *Equivalence of automatic measurements of elemental carbon (EC) and organic carbon (OC) in PM*

Binnen CEN/TC 264 is WG 32 'Ambient air - Particle number concentration' bezig met de ontwikkeling van normen voor ultrafijne deeltjes in buitenlucht. CEN/TS 16976 *Ambient air - Determination of the particle number concentration of atmospheric aerosol* is gepubliceerd in 2016, de werkgroep is nu bezig met CEN/TS *Ambient air - Determination of the particle size spectra of atmospheric aerosol using a Mobility Particle Size Spectrometer (MPSS)*.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
12/24

Deze werkgroep heeft een mogelijke overlap met het werk van CEN/TC 137/WG 3 'Particulate matter' in het kader van het Nanotechnologie mandaat. Afstemming van de werkzaamheden van beide werkgroepen is dus gewenst.

(Huid)blootstelling aan nanodeeltjes

In het kader van mandaat M/461 *Nanotechnologies* worden diverse normen ontwikkeld op het gebied van nanotechnologie. Het betreft hier normen voor zowel de karakterisering en monsterneming van nanomaterialen als blootstelling aan nanodeeltjes.

Binnen dit mandaat zijn in de periode van 2012-2018 in totaal negen normen ontwikkeld over (huid)blootstelling aan nanodeeltjes op de werkplek door CEN/TC 137/WG 3 'Particulate matter' en CEN/TC 137/WG 6 'Dermal exposure'.

In 2019 wordt het mandaat gecontinueerd en zal door WG 3 worden gewerkt aan de volgende normen:

-Sampling and counting rules for the characterization of airborne NOAA in the workplace by scanning and transmission electron microscopy:

- Part 1: *CEN/TS: Sampling of nano-objects and their agglomerates and aggregates in the workplace for electron microscopy*
- Part 2: *EN: Counting rules for the characterization of airborne nano-objects and their agglomerates and aggregates for scanning electron microscopy (SEM) and transmission electron microscopy (TEM)*

-CEN/TS *Application of direct-reading low-cost sensors for measuring NOAA in the workplace*

6.3 Nationaal werk

In 2019 worden 2 vergaderingen belegd.

De normcommissie 390050:

- stelt nationale normen op binnen haar werkgebied (zie hieronder)
- verzorgt inbreng in Europese en mondiale normalisatie binnen haar werkgebied (zie 6.4 en 6.5)
- zet zich in om inhoudelijke experts te vinden die als vertegenwoordiger kunnen deelnemen aan CEN of ISO werkgroepen indien concreet vorm wordt gegeven aan de invulling van een nieuw Europees of mondiaal onderwerp

7 Lidmaatschappen van werkgroepen

7.1 Lidmaatschappen van Europese werkgroepen

Werkgroepnummer	Werkgroepnaam	Naam expert
CEN/TC 137	Assessment of Workplace Exposure to biological and chemical agents	
WG 1	Revision EN 689	Dhr. Fransman (TNO) Dhr. Scheffers (NVvA)
WG 2	General Requirements for Measuring Procedures	Dhr. de Jonge (GGD Adam),
WG 3	Particulate Matter	Dhr. Fransman (TNO, vz) Mw. Pensis (Sibelco)
WG 5	Measurements of biological agents	Mw. Spaan (TNO)
WG 6	Dermal exposure	Mw. Spaan (TNO, vz)

DATUM
2019-03-27

PAGINA
13/24

CEN/TC 264	Air Quality	
WG 11	Ambient Air Quality – Diffusive Samplers for the Determination of Gases and Vapours	Dhr. De Bree (Buro Blauw) Dhr. Noordijk (RIVM)
WG 12	Reference Method for Determination of CO, NO ₂ , SO ₂ , O ₃ and benzene in ambient Air	Mw. Baldan (VSL) Dhr. Rijpkema (Synspec) Dhr. Visser (GGD Adam)
WG 15	Reference gravimetric Measurement Method for the Determination of the PM _{2,5} µm Mass Fraction of suspended particulate Matter in ambient Air	Dhr. Panteliadis (GGD Adam) Dhr. Stefess (RIVM)
WG 21	Measurement Method for B[a]P	Dhr. Houtzager (TNO)
WG 28	Measurement of airborne microorganisms in ambient air	
WG 29	Monitoring of genetically modified organisms (GMO)	
WG 30	Biomonitoring methods with flowering plants	
WG 31	Biomonitoring methods with mosses and lichens	
WG 32	Particle number concentration and particle size distribution	Dhr. Henzing (TNO)
WG 35	EC/OC in PM _{2,5}	Dhr. Panteliadis (GGD Adam), Dhr. Henzing (TNO)
WG 39	Sampling and analysis of airborne pollen grains and fungal spores	
WG 42	Air quality sensors	Mw. Baldan (VSL) Dhr. Frumau (TNO) Dhr. Weijers (RIVM)
WG 43	Model quality objectives	Dhr. Van Pul (RIVM) Dhr. Wesseling (RIVM)
WG 44	Source apportionment	Dhr. Van Pul (RIVM) Dhr. Wesseling (RIV)
CEN/TC 436	Cabin air quality on commercial aircrafts	Dhr. Houtzager (TNO) Mw. Van Kesteren (RIVM)

7.2 Lidmaatschappen van internationale werkgroepen

Werkgroepnummer	Werkgroepnaam	Naam expert
ISO/TC146	Air Quality	
ISO/TC146/SC 2	Workplace Atmosphere	
WG 1	Particle size-selective sampling and analysis	Mw. Pensis (Sibelco)
WG 2	Inorganic particulate matter	
WG 3	Gases	
WG 4	Organic vapours	
WG 5	Inorganic fibres	
WG 7	Silica	
WG 8	Assessment of contamination of skin and surfaces from airborne chemicals	Mw. Spaan (TNO)
WG 9	Sampling pump performances	
WG 10	Terminology and quality control in workplace air	

DATUM
2019-03-27

PAGINA
14/24

ISO/TC146/SC 3	Ambient Air	
WG 1	Determination of asbestos fibre content	Dhr. Tempelman
WG 8	Determination of ozone – UV method	
WG 22	Measurement of particulate matter in ambient air from transportation sources	
ISO/TC 146/SC 6	Indoor Air	
WG 4	Asbestos/ Mineral Fibres	Dhr. Tempelman
WG 10	Fungi	
WG 11	Performance tests for sorption	
WG 13	Joint TC 22-TC 146/SC 6 WG: Determination of volatile organic compounds in car interiors	
WG 16	Test methods for VOC detectors	
WG 18	Flame retardants	Dhr. Houtzager (TNO)
WG 19	Investigation of constructions	
WG 20	Phthalates	Mw. Baldan (VSL)
WG 21	PM _{2,5} in indoor air	Dhr. De Jonge (GGD Adam)
WG 22	Brominated flame retardants	
WG 23	Determination of amines	Dhr. Houtzager (TNO)

8 Evaluatie en voortgangsrapportage

Een evaluatie en de voortgang van de activiteiten van het commissieplan van het voor het voorgaande jaar is terug te vinden in de jaarrapportage. Deze wordt jaarlijks onder de commissieleden verspreid.

De rapportage bevat een aantal onderdelen:

- Ontwikkelingen binnen diverse deelgebieden van NEN Milieu & Maatschappij. Vetgedrukt staan de aanvullingen ten opzichte van het voorgaande trimester.
- Lijst van gepubliceerde normontwerpen en normen per deelgebied.
- Werkprogramma Milieu: status van normen waar actief aan wordt gewerkt.
- Per trimester worden aanvullingen op de vorige stand van zaken gegeven en nieuwe onderwerpen toegelicht van alle commissies, vallend onder de Beleidscommissie Milieu. Het betreft vooral de belangrijkste ontwikkelingen.

Meer informatie over een specifieke NEN-commissie is op verzoek bij NEN verkrijgbaar.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
15/24

BIJLAGE A - Taken en verantwoordelijkheden normcommissie

- De normcommissie is verantwoordelijk voor de totstandkoming en de actualisering van meetmethoden op het gebied van werkplek-, binnen- en buitenluchtmetingen.
- De normcommissie is verantwoordelijk voor de Nederlandse inbreng bij Europese en mondiale normalisatie op het desbetreffende gebied. Dit betreft het stemmen en leveren van commentaar op stemdocumenten en het vaststellen van de Nederlandse standpunten die door Nederlandse delegatieleden worden ingebracht bij vergaderingen van internationale commissies (TC), subcommissies (SC), werkgroepen (WG) of taakgroepen (TG).
- De normcommissie stelt de Nederlandse delegatie vast voor internationale vergaderingen.
- De normcommissie is verantwoordelijk voor het afstemmen en promoten van het Nederlandse standpunt met normcommissies binnen en buiten het werkgebied.
- De normcommissie wisselt intern en extern informatie uit over initiatieven die relevant zijn voor het werkterrein van de normcommissie.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
16/24

BIJLAGE B - Taken en verantwoordelijkheden secretariaat

Secretariaatsvoering en ondersteuning standaardisatie / normalisatie-activiteiten

- Organisatie normcommissievergaderingen.
- Opstellen agenda (in samenwerking met de voorzitter).
- Bijwonen vergadering.
- Verslaglegging vergadering.
- Contact onderhouden normcommissieleden.
- Verzorgen documentenstroom.
- Ledenbestand normcommissie (administratie en aantrekken nieuwe leden).

Bewaken kwaliteitseisen

- Redactie van (concept) normen conform NEN-eisen:
 - normtechnische adviezen;
 - verwerken werkdocument in NEN-template;
 - in overleg met deskundige verwerken van commentaar na openbare kritiekronde.
- Bewaken onderlinge consistentie van samenhangende normen (wetgeving).

Communicatie

- Intern: binnen NEN Milieu & Maatschappij en tussen NEN Milieu & Maatschappij en NEN clusters voor andere vakgebieden.
- Extern: informeren en betrekken van relaties.
- Breed: informeren van belanghebbende partijen.
- Bevorderen gebruik en implementatie van normen.

Coördinatie op nationaal en internationaal niveau

- Onderhouden netwerk op beleidsmatig en uitvoerend niveau, nationaal en internationaal (CEN, ISO).
- Overleg en terugkoppeling met financiers.
- Coördinatie extern: overleg met andere commissies en belanghebbende partijen.
- Deelname aan CEN- en ISO-werk; Nederlandse inbreng verzorgen door:
 - commentaar leveren en stemmen;
 - inbrengen van Nederlandse standpunten bij internationale vergaderingen via Nederlandse delegatieleden of door directe deelname;
 - overname van CEN- en ISO-normen;
 - inbrengen van nieuwe Nederlandse initiatieven bij CEN of ISO.

DATUM
2019-03-27

PAGINA
17/24

BIJLAGE C - Overzicht nationale expertgroepen werkplek- en buitenluchtmetingen

Nationale expertgroep	Te volgen internationale werkgroepen			
1 - Wbb* - Strategie van monsterneming en algemene aspecten van metingen				
Dhr. De Jonge - GGD Amsterdam	CEN/TC 137	WG 1		Revision EN 689
Mw. van Kerkhof - Buro Blauw	CEN/TC 137	WG 2		General requirements for measuring procedures
Mw. Pensis – Sibelco	CEN/TC 264	WG 11		Diffusive samplers for the determination of gases and vapours
Dhr. Van der Gaag – DCMR	CEN/TC 264	WG 43		Model quality objectives
Dhr. Luijsterburg - Ravebo B.V.	CEN/TC 264	WG 44		Source apportionment
Dhr. Fransman – TNO	ISO/TC 146	SC 2	WG 1	Particle size-selective sampling and analysis
Dhr. Boeckhout - NVvA	ISO/TC 146	SC 2	WG 9	Sampling pump performance
Dhr. Stefess - RIVM - 390050	ISO/TC 146	SC 6	WG 6	Ventilation rate measurement
	ISO/TC 146	SC 6	WG 19	Investigation of constructions
* Wbb=werkplek-binnenlucht-buitenlucht				
2 - Wbb - Meting van deeltjes				
Dhr. Frumau – TNO	CEN/TC 137	WG 3		Particulate matter
Dhr. De Jonge – GGD Amsterdam	CEN/TC 264	WG 15		PM 2.5 µm mass fraction of particulate matter in ambient air

DATUM
2019-03-27

PAGINA
18/24

Mw. Pensis – Sibelco	CEN/TC 264	WG 32		Particle number concentration and particle size distribution
Mw. Koppelaar – RPS Analyse B.V.	CEN/TC 264	WG 42		Air quality sensors
Dhr. Van der Gaag – DCMR	ISO/TC 146	SC 2	WG 1	Particle size-selective sampling and analysis
Dhr. Luijsterburg - Ravebo B.V.	ISO/TC 146	SC 6	WG 21	PM2,5 in indoor air
Dhr. Fransman – TNO				
Dhr. Boeckhout - NVvA				
Dhr. Stefess - RIVM - 390050				
3 - Wbb - Meting van vezels				
Mw. Koppelaar – RPS Analyse B.V.	ISO/TC 146	SC 3	WG 1	Determination of asbestos fibre content
Dhr. Tempelman – Advitemp	ISO/TC 146	SC 6	WG 4	Asbestos / Mineral Fibres
Dhr. Boeckhout - NVvA	ISO/TC 146	SC 2	WG 4	Inorganic fibres
Mw. Spaan - TNO	ISO/TC 146	SC 2	WG 7	Silica
4 - Wbb - Meting van anorganische stoffen				
Dhr. Frumau – TNO	CEN/TC 264	WG 11		Diffusive samplers for the determination of gases and vapours
Dhr. Van der Gaag - DCMR	CEN/TC 264	WG 12		Reference method for determination of CO, NO2, SO2, O3 and benzene in ambient air
Dhr. Boeckhout - NVvA				

DATUM
2019-03-27

PAGINA
19/24

Dhr. Stefess - RIVM - 390050	CEN/TC 264	WG 34		Anions and cations in PM2,5
	CEN/TC 264	WG 42		Air quality sensors
	ISO/TC 146	SC 2	WG 2	Inorganic particulate matter
	ISO/TC 146	SC 3	WG 8	Determination of ozone – UV method
	ISO/TC 146	SC 6	WG 15	Sampling strategy for CO2
5 - Wbb - Meting van organische stoffen				
Mw. Baldan – VSL	CEN/TC 264	WG 21		Measurement method for B[a]P
Dhr. Frumau - TNO	CEN/TC 264	WG 35		EC/OC in PM2,5
Dhr. Brocke - Forbo (CEN/TC 264/WG 7 + WG 26)	ISO/TC 146	SC 2	WG 4	Organic vapours
Dhr. Houtzager – TNO	ISO/TC 146	SC 6	WG 2	Determination of formaldehyde in indoor air
Dhr. Rijpkema - Synspec	ISO/TC 146	SC 6	WG 3	Determination of volatile organic compounds (VOCs) in indoor air
Dhr. Boeckhout - NVVA	ISO/TC 146	SC 6	WG 12	Semi-volatile organic compounds in building products
	ISO/TC 146	SC 6	WG 13	VOCs in car interiors
	ISO/TC 146	SC 6	WG 16	VOC detectors
	ISO/TC 146	SC 6	WG 18	Flame retardants
	ISO/TC 146	SC 6	WG 20	Phthalates

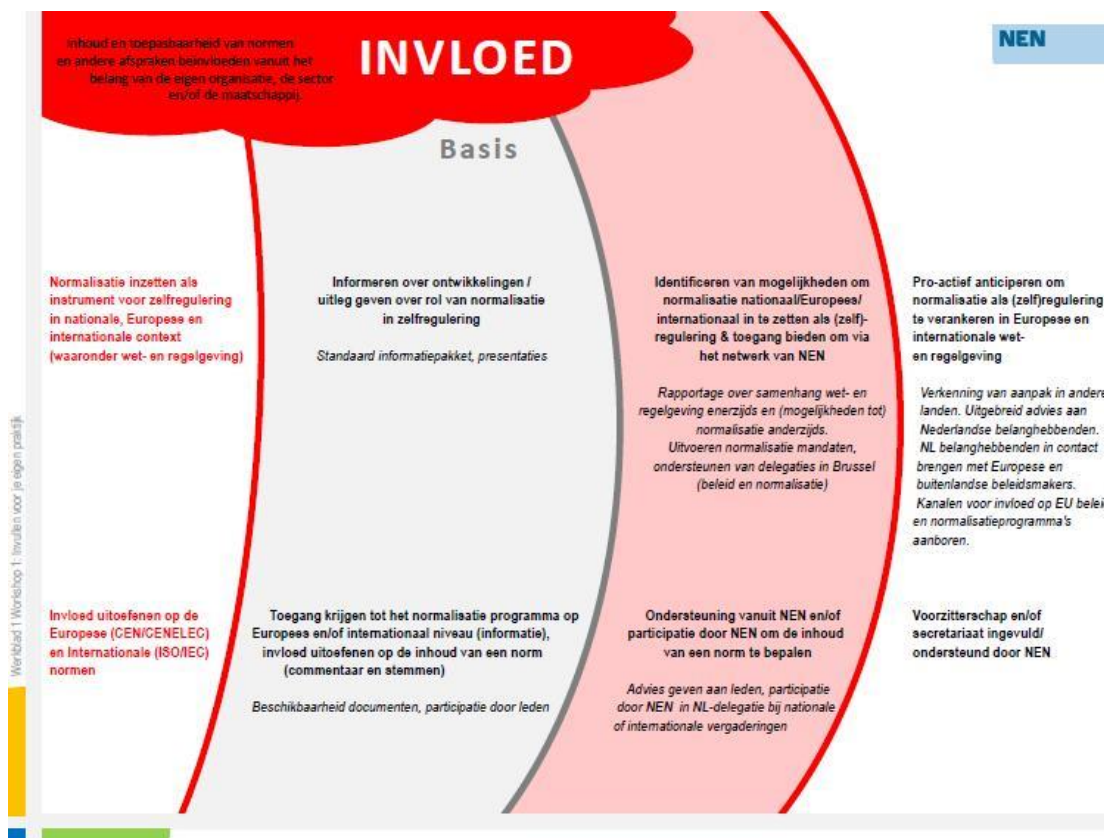
DATUM
2019-03-27

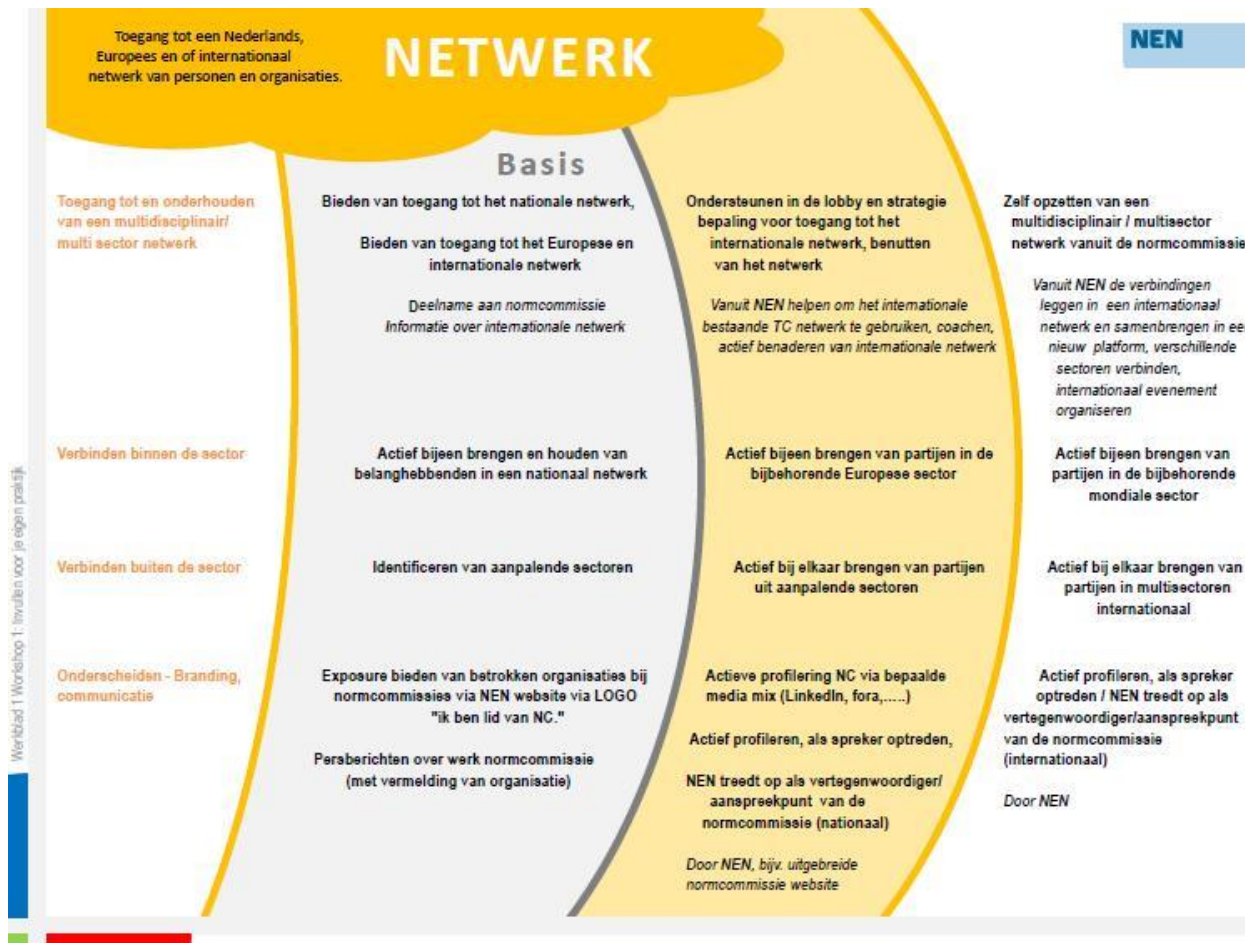
PAGINA
20/24

	ISO/TC 146	SC 6	WG 22	Brominated flame retardants
	ISO/TC 146	SC 6	WG 23	Amines
11 – Werkplekatmosfeer – Huidblootstelling				
Mw. Spaan - TNO	CEN/TC 137	WG 6		Dermal Exposure
	ISO/TC 146	SC 2	WG 8	Assessment of contamination of skin and surfaces from airborne chemicals
12 – Wbb – Biologische agentia – Biomonitoring				
Collega van Mw. Koppelaar – RPS Analyse B.V.	CEN/TC 264	WG 28		Airborne m.o.'s in ambient air
	CEN/TC 264	WG 29		GMO's in ambient air
	CEN/TC 264	WG 30		Biomonitoring methods with flowering plants
	CEN/TC 264	WG 31		Biomonitoring methods with mosses and lichens
	CEN/TC 264	WG 39		Sampling and analysis of airborne pollen grains and fungal spores
	ISO/TC 146	SC 6	WG 10	Fungi

BIJLAGE D – Toelichting NEN service profiel

DATUM
2019-03-27

PAGINA
23/24

